

تشویق یا تنبیه کودکان

مؤلف: میلاد نقی زاده اقدم خانقاه

www.ketab.ir

انتشارات پیک آذر سحر

سرشناسه	: نقی زاده اقدم خانقاه، میلاد، ۱۳۸۴-
عنوان و نام پدیدآور	: تشویق یا تنبیه کودکان / مولف: نقی زاده اقدم خانقاه؛ ویراستار: رحیم عیوضی
مشخصات نشر	: تبریز: پیک آذر سحر، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۹۶ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۲۰۶-۸۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: کودکان - ایران - روان شناسی Child psychology -- Iran والدین و کودک - ایران -- جنبه های روان شناسی Iran -- Parent and child -- Psychological aspects کودکان -- انضباط Discipline of children تشویق Encouragement تشویق و تنبیه در آموزش و پرورش - ایران Rewards and punishments in education -- Iran رده بندی کنگره H۷۷۲ رده بندی دیویی ۱/۶۴۹ شماره کتابشناسی ملی ۹۶۶۲۴۵۱ اطلاعات رکورد کتابشناسی فیبا

انتشارات پیک آذر سحر

نام کتاب: تشویق یا تنبیه کودکان

مولف: میلاد نقی زاده اقدم خانقاه

تصویرگر: فرانک عیوضی

ویراستار: رحیم عیوضی

ناشر: پیک آذر سحر

بها: ۱۵۰۰۰ تومان

تعداد چاپ: اول - ۱۰۰۰ جلد - ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۸۲۰۶ - ۸۴ - ۴

تبریز: خیابان شریعتی جنوبی، انتشارات پیک آذر سحر

تلفن: ۰۴۱۳۵۵۶۸۸۱۶ - ۰۹۱۴۴۰۰۲۷۵۲

مقدمه ناشر:

تنبیه بدنی معمولا کار نادرستی است. بارها شنیده ایم که مشکلات رفتاری ناشی از احساس ناامنی است. بدون تردید تنبیه بدنی بر این احساس ناامنی می افزاید. تنبیه کردن مبارزه با معلول است نه با علت.

تنبیه باعث خشم کودک می شود و علاوه بر آن این احساس را در وی بوجود می آورد که هیچ کس او را درک نمی کند و او را دوست ندارند.

غالبا پدر و مادر بهانه می کنند که وقتی بچه ها مرتکب خلافی می شوند نمی توانند جلوی خشم خود را بگیرند و با تمام وجود کودک را تنبیه می کنند. دسته دیگر از والدین بعد از تنبیه کودکان این جمله معروف را بر زبان می آورند:

دلم خنک شد!

راستی این قبیل والدین با تنبیه فرزندشان به طور غیر منطقی خود را از خشم و غضب تخلیه می کنند؟

یا فرزندانشان را اصلاح می کنند و به راه می آورند؟!

آیا کودکانی که به دلایل مختلف مثل فراموشی، بی دقتی، بیقراری، وقت شناسی، نامرتبی، نداشتن تمرکز حواس، حتی دزدی و دعوا تنبیه می شوند مقصرند؟

و آیا این تنبیهات موجب اصلاح آنان می شود؟

تشویق یا تنبیه کودکان

و یا اینکه آنان را بیشتر تحریک می کند؟ و به انتقام گیری بیشتر وا می دارد!

چه خوبست اگر بپذیریم که تنبیه بدنی کودکان به هر حال کار غلطی است و باید از تنبیه بدنی اطفال، نوجوانان و جوانان بپرهیزیم.

بسیاری از تنبیهات به دلیل عدم درک روان و ذهن کودک در حال رشد است و این تنبیه واقعا نابجاست.

والدین و معلمان نمی توانند خود را به جای کودک قرار دهند و فراموش می کنند که کودکان مانند آنان حساس هستند، خسته می شوند می رنجند، بی حوصله می شوند و لذا رفتاری نامطلوب از خود نشان می دهند و چه بسا که نمی توانند تصور کنند به علت واکنش نامطلوبی که از خود نشان داده اند تنبیه می شوند.

مقدمه مؤلف:

مربیان و والدین ارجمند باید بدانند که یکی از مهمترین وظایف آنان مراقبت از کودکان و دانش آموزان می باشد لذا باید با مراقبت شدید و همه جانبه از کودک و هدایت و راهنمایی او امکان اشتباه و خطای او را به حداقل ممکن برسانند.

به عبارت دیگر با کنترل، نظارت و برنامه ریزی فرصت خطا کردن به کودک ندهند. معذالک اگر دانش آموزی خطایی مرتکب شد پیشنهاد می شود به شرح زیر با او برخورد شود:

در مرحله اول باید به صورت کنایه و اشاره و غیر مستقیم با خطای دانش آموزان برخورد کنیم. (منظور از دانش آموز اعم از کودک، نوجوان یا جوان است) مثلاً دانش آموزی که نامه عاشقانه نوشته و یا تکلیفش را دیگری برای او نوشته است در اولین برخورد مساله را به این صورت مطرح می کنیم.

متأسفانه بعضی از بچه ها بدون توجه به عواقب سوء اعمالشان رفتارهایی ناپسند دارند، نامه های عاشقانه می نویسند، تکالیفشان را انجام نمی دهند و... این بچه ها نمی دانند چه عواقب بدی خواهند داشت و فکر نمی کنند که اعمال ناشایست در آینده چه مشکلاتی برای آنها به بار می آورد... در آخر مربی اظهار می دارد که انشاء الله این قبیل بچه ها در جمع ها نیستند.

تشویق یا تنبیه کودکان

اگر برای مرتبه دوم خطا تکرار شد مربی باید در یک فرصت مناسب به تنهایی با دانش آموز روبرو شود و خطای او را به صورت مستدل به او گوشزد کند. در این مرحله بدون حضور شخص ثالثی - همانطور که قبلاً گفته شد به نصیحت او مشغول می شود.

ضمن بررسی علت خطای دانش آموز، طرفین باید به چاره جویی بپردازند و راه را برای عدم تکرار خطای دانش آموز هموار کنند. در همین مرحله است که دانش آموز باید در حقیقت متنبه شده و قلباً اظهار ندامت نماید.

در این مرحله باید به او تذکر دهیم که به منظور حفظ حیثیت و شخصیت او نمی خواهیم کسی از خطای او آگاه شود و در مقابل، دانش آموز هم به صورت جدی نسبت به اصلاح خود بکوشد و سعی کند که دیگر مرتکب خطا نشود.

این مرحله از مهمترین مراحل تنبیه است. مربیان عزیز و والدین ارجمند باید سعی کنند که با دقت و حوصله زیادی در این مرحله با دانش آموز برخورد داشته و کاری کنند که حتی الامکان مراحل بعدی پیش نیاید.

اگر دانش آموزی در دو مرحله قبلی اصلاح نشد و برای مرتبه سوم تخلف کرد در این مرحله، مربی باید به نحو مقتضی با او برخورد کند. در این مرحله مربی می تواند او را در برابر جمع توبیخ و سرزنش کند یا از امتیازاتی که دارد او را محروم کند در این مرحله باید دانش آموز بفهمد که تحمل تنبیه و یا از دست دادن امتیازاتی که داشته نتیجه رفتار ناشایست او بوده و تنبیه کننده هیچ نوع خصومتی با وی ندارد.

تشویق یا تنبیه کودکان

اگر سه مرحله قبلی مؤثر واقع نشد و دانش آموزی برای دفعه چهارم تخلف کرد در این مرحله مربی باید موقتاً ارتباط خود را با دانش آموز قطع کند. این قطع ارتباط به صورت طرد دانش آموز و یا قهر کردن با او باید باشد. در صورتی که دانش آموز جدا اظهار ندامت کرد و یا کسی را واسطه و شفیع قرار دارد با اخذ تعهد لازم ممکن است شفاهی و یا کتبی باشد. مجدداً بایستی رابطه برقرار شود.

اگر در مرحله چهارم دانش آموزی اصلاح نشد و برای مرتبه پنجم مرتکب همان خلاف شد در اینجا مربی باید قبول کند که در اصلاح دانش آموز موفق نبوده است.

در این مرحله بهتر است به صورت جدی رابطه مربی و دانش آموز قطع شود. اما قطع رابطه به معنی رها کردن دانش آموز نیست بلکه مربی باید چنین دانش آموزی را به مرجع و یا سازمان دیگری بسپارد تا نسبت به اصلاح او اهتمام شود.

همان طور که گفته شد دانش آموز باید بداند که فقط در مقابل کارهای فوق العاده و یا ممتاز مستحق تشویق است. تشویق مربی و یا والدین باید از طرفی متناسب با کار دانش آموز باشد و از طرف دیگر حتی الامکان یکی از نیازهای روانی، عاطفی و یا اجتماعی دانش آموز را جوابگو باشد.

در عین حال دانش آموز را متوقع بار نیاورد. گاهی اوقات در مورد تهیه جایزه به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم می توانیم از دانش آموز نظرخواهی

تشویق یا تنبیه کودکان

کنیم. تا جایزه ای که به او می دهیم مورد علاقه و استفاده بیشتر او قرار گیرد.

و از همه مهمتر این است که دانش آموز باید اعتقاد داشته باشد که کار خوب و فوق العاده و ممتاز را باید به عنوان انجام وظیفه و تکلیف و جلب رضایت پروردگار انجام دهد نه به خاطر دریافت جایزه و پاداش.

بسیاری از تنبیهات کودکان غیرعادلانه و صرفاً به خاطر عصبانیت و عدم درک صحیح والدین و یا مربیان است. هر پدر، مادر و یا معلمی که در مقابل شوخ طبعی، کنجکاوی، شیطنت و... کودکان کنترل خود را از دست می دهد و کودک را تنبیه می کند باید بداند که اغلب اشکال از اوست نه از کودک.

کسانی که دست به تنبیه می زنند برای کارهای خود دلیل تراشی میکنند ... پدری که به فرزندش سیلی می زند استدلالش اینست که در کودکی بارها کتک خورده لذا همان روش را در مورد فرزندش اجرا می کند در حالی که امروز ثابت شده که تحسین، پاداش، و تشویق، انگیزه های اعمال و رفتارهای نیک هستند و به مراتب از ایجاد ترس، یأس و تنبیه در سوق دادن فرد به سوی رفتار مطلوب مؤثرند. عده ای از معلمان برای حفظ حرمت و عزت خود، دانش آموز را تنبیه می کنند.

آنها تصور میکنند که با تنبیه و تهدید و ترسانیدن دانش آموزان به عنوان ضابطین نظم و انضباط شناخته شده و می توانند نظم را حفظ کنند. این قبیل معلمان فراموش کرده اند که میل به خوب بودن به مراتب مؤثرتر از

تشویق یا تنبیه کودکان

خطا و ترس از انجام کار بد است ، به عبارت دیگر اگر راههای خوب شدن، ترقی و تعالی را به دانش آموز نشان دهیم و او را با تشویق و ترغیب و ایجاد انگیزه های لازم در راههای خوب شدن سوق دهیم، دیگر احتیاجی به تنبیه و تهدید و امثال آن نخواهد بود.

اگر تنبیه کودکی ضرورت پیدا کند می توان از میزان امتیازاتی که خانواده به کودک می دهد بکاهد. و از برآوردن خواستها و نیازهای او به حد معقول جلوگیری کند و این محرومیت می تواند تنبیه مفیدی برای کودک خطا کار باشد. به امید روزی که تنبیه بدنی کودکان و نوجوانان در خانه و مدرسه وجود نداشته باشد.

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۱	آموزش تنبیه و تشویق کودکان؛ ابزارهای تربیتی والدین
۲۹	راهکارهای صحیح تشویق و تنبیه کودک
۳۶	تنبیه و تشویق کودکان و تاثیر آن بر شخصیت کودک
۴۴	تشویق و تنبیه ابزارهای تربیتی
۵۲	موثرترین و نادرست‌ترین روش‌های تنبیه کودکان
۷۹	تأثیر تشویق و تنبیه بر رفتار کودک
۸۷	اصول مهم درباره تشویق و تنبیه کودک